

ויסקונטי

ידידי של גאון

אם הכל יתנהל כשורה, ולמנהל קולנוע קלאס בתל-אביב לא יציעו במשך השבוע שום סרט מפתה יותר, הוא עתיד להציג, החל בשבת הבאה את סרטו הלפני-אחרון של לוקינו ויסקונטי, תמונה מישפחתית. הסרט מגיע אלינו באיחור של 10 שנים בלבד, ואם יתמזל מזלו, אולי יקרה לו מה שקרה לסרט אחר שהפחיד כלי-כך את ענף הקולנוע בארץ דודסקאדון של אקירה קורוסאווה.

בעצם, קשה להחליט אם תמונה מישפחתית הוא סרט מופת או פיפסוס אדיר. קשה להחליט,



ברט לאנקסטר והלמוט ברגר בתמונה מישפחתית להתמודד פנים אל פנים עם העולם -



ברט לאנקסטר כמו הברדלס

להפליא, שאין בו הפתעות, הופכת את חייו של האיש על פיהם, ומחייבת אותו להתמודד פנים אל פנים עם העולם של שנות ה-70, כפי שהוא באמת.

גדולים מן החיים. הסרט מוכר בסיגנונו את העובדה שוויסקונטי היה לא רק בימאי סרטים, אלא גם בימאי אופרות, אולי הגדול ביותר של דורנו.

העלילה כולה מתנהלת בתוך שתי דירות בלבד. הקלאסטרופוביה מוכירה בימה סגורה. הכניסות, היציאות, המנוולוגים והדיאלוגים, הכל נראה כאילו בנוי בכוונה תחילה לסצינות אופראיות.

יתרה מזאת, התחושות והמעשים, כולם גדולים מן החיים, כאילו נטל מישוה זכוכית מגדלת והתבונן דרכה בבני התקופה שלנו. אשר לתיאורה, צבעי החום האפל והחם של דירת הפרופסור, הניגודים החריפים שבהם מתקשטת הדירה השכורה, מראות העיר רומא הנשקפים ממנה, הפסלים המקשטים את המרפסת - כל אלה כאילו מעגנים את הסיפור כולו בתוך העולם הדמיוני, הפיקטיבי, שאליו מעוניין ויסקונטי להעביר את הצופה.

לוקינו ויסקונטי, נצר למישפחת אצולה ששלטה במשך תקופה ארוכה במילאנו וסביבותיה, אריסטוקרט שהכריז על כוונותיו הליברליות השמאלניות עוד בצעירותו (ראה סרטים כמו האדמה רועדת), הסתבך במשך הזמן, ככל שהתבגר, בקרע נפשי פנימי בין דיעותיו הנובעות מן ההיגיון, ובין נטיותיו, הנובעות מן הרקע, החינוך והתרבות שכתוכם גדל.

צללים של עבר. חוקר האמנות המודרן אינו אלא המשך לדמויות קודמות בסרטים של ויסקונטי, כמו הנסיך בברדלס (מה עוד שאתו שחקן, ברט לאנקסטר, מגלם את שתי הדמויות), זהו נציג של עולם נעלם והולך, השתקפות של ויסקונטי עצמו.

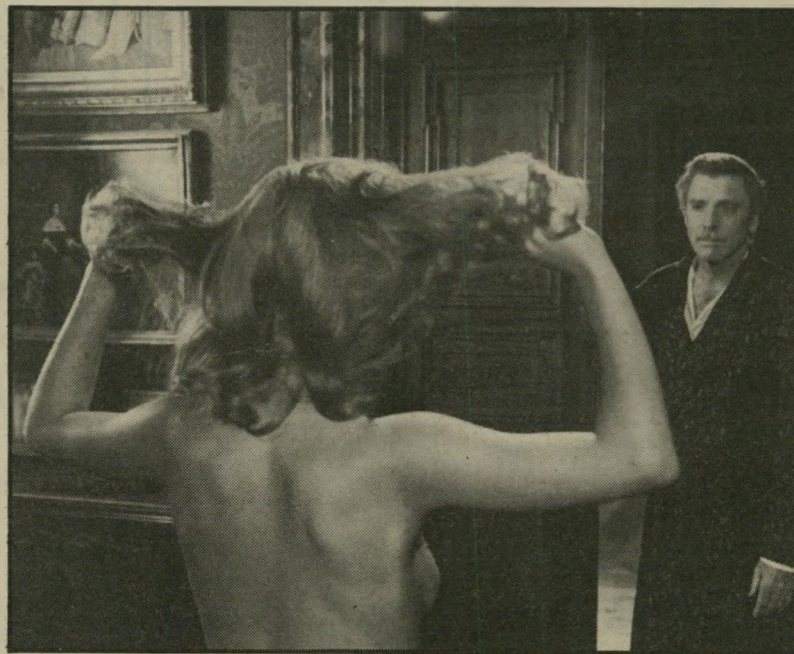
הוא חי בתוך צללים של עבר אישי (יש כאן שתי הופעות-אורח קצרצרות, אחת של רומיניק סאנדה כאמו, השני של קלאודיה קארדינלה, כרעיית-לשעבר), בתוך ערכים נשגבים ואכסר לויטיים, בתוך נימוסים ומערכת היסטיאנוש, שאבר עליה הכלה.

הסערה החודרת לתוך חייו, חושפת בפניו את כל מה שלא רצה לראות וכל מה שאינו מסוגל להבין. לפתע הוא מתמודד עם תשוקות עזות ובלתי ניתנות לריסון, שטילבאנה מאנגנו בתור רעיית מיליונר המטפחת מאהב צעיר, נותנת להם ביטוי עז.

דור המפכנים צעירים של 1968, ששקע כבר לקראת אמצע שנות ה-70 בתוך עולם שבו הסמים, הטרור והמאטריאליזם מתערבבים זה בזה; ומן הצד, רדיפת התענוגות לשמה, שאינה צריכה להצדיק את עצמה בשום מיקרה, פשוט משום שאין לרופים שום דבר שראוי יותר לעסוק בו.

הקסם החדש. כמו ויסקונטי עצמו, כך גם גיבורו עומד משהה, מנסה להבין, מבולבל, חש על בשרו את הקסם שבעידן החדש הזה, אבל גם את האימה שהוא משרה, מבוהל ומתקומם גם יחד.

אין לו שום דבר חדש לומר על כל הנושא הזה, אין זה ניתוח או הסבר שיכול לספק תשובות



לאנקסטר כפרופסור המודרן (מול הדירת הצעירה) - בלי אפשרות של נסיגה



סילבאנה מאנגנו (קיצונית משמאל) ומישפחת הדיירים המוזרה פולשת לדירת הפרופסור תשוקות עזות ובלתי ניתנות לריסון